

Ağustos 2024

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Alper Gürler
Bölüm Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül
Birim Müdürü
erhan.gul@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Berkay Arık
Uzman Yardımcısı
berkay.arik@isbank.com.tr

Oktay Erkan Temizkan
Uzman Yardımcısı
erkan.temizkan@isbank.com.tr

Hilal Büşra Ceylan
Uzman Yardımcısı
busra.ceylan@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

IMF, Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Temmuz ayı güncellemesinde küresel ekonomik büyüme tahminini 2024 yılı için %3,2 düzeyinde korurken, 2025 yılı için 0,1 puan artışla %3,3'e yükseltti.

ABD ekonomisi, öncü verilere göre, 2024'ün ikinci çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak %2,8 ile piyasa beklentilerinin üzerinde büyüdü. Ülkede Temmuz ayına ilişkin açıklanan veriler ekonomik aktivitede ivme kaybına işaret etti.

Fed Temmuz ayı toplantısında politika faizini değiştirmeden, piyasalar Banka'nın ilk faiz indirimini Eylül toplantısında gerçekleştireceğine kesin gözüyle bakıyor.

Öncü verilere göre 2024'ün ikinci çeyreğinde yıllık bazda %0,6 ile beklentilerin üzerinde büyüyen Euro Alanı'nda, Temmuz ayı enflasyon verileri de beklentileri bir miktar aştı.

ECB 18 Temmuz'daki toplantısında politika faizini değiştirmeden, yayımlanan karar metninde faiz indirimleri konusunda veri odaklı yaklaşımın sürdürüleceğini yineledi.

PBoC ve BoE son toplantılarında faiz indirimine giderken, BoJ kısa vadeli referans faiz oranını %0-%0,1 aralığından %0,25 seviyesine yükseltti.

Çin ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde iç talepteki durgunluk ve gayrimenkul sektöründe süregelen sıkıntıların da etkileriyle beklentilerin altında büyüdü.

Temmuz ayında jeopolitik gerilimlere rağmen petrol ve diğer emtia fiyatları küresel talebe ilişkin endişelerle genel olarak gerileme kaydetti.

Türkiye Ekonomisi

Mayıs'ta mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı 0,1 puan düşüşle %8,4 seviyesine gerilerken, atıl işgücü oranı da %25,2'ye indi.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, sanayi üretim endeksi Mayıs'ta düşük bazın da etkisiyle bir önceki aya kıyasla %1,7 artış gösterdi.

İSO Türkiye imalat PMI Temmuz'da 47,2'ye gerileyerek sektörde zorlu faaliyet koşullarının belirginleştiğine işaret etti.

Mayıs'ta cari işlemler hesabı 1,2 milyar USD açık verirken, 12 aylık kümülatif cari açık 25,2 milyar USD düzeyine indi.

Merkezi yönetim bütçesi Haziran'da 275,3 milyar TL açık verdi. Böylece, yılın ilk yarısında toplam bütçe açığı yıllık bazda %54,6 genişleyerek 747,2 milyar TL oldu.

Temmuz'da aylık TÜFE artışı hızlanarak %3,23 düzeyinde gerçekleşirken, yıllık TÜFE enflasyonu baz etkisiyle %61,78'e geriledi. Yurt içi ÜFE aylık bazda %1,94, yıllık bazda %41,37 artış kaydetti.

TCMB Temmuz ayı toplantısında piyasa beklentileri paralelinde politika faizini değiştirmeyerek %50 seviyesinde tuttu.

Moody's, Türkiye'nin kredi notunu iki kademe artışla B1'e yükseltirken, kredi notu görünümünü "pozitif" olarak korudu.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	10
Bankacılık Sektörü	11
Genel Değerlendirme	12
Grafikler	13
Özet Tablolar	15

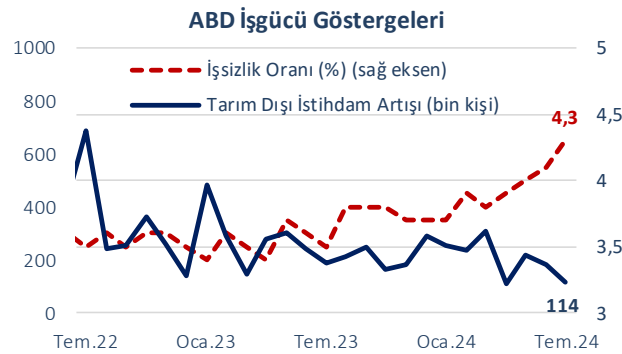
Küresel Ekonomi

IMF, 2024 yılına ilişkin küresel ekonomik büyüme tahminini değiştirmedii.

IMF, Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Temmuz ayı güncellemesinde küresel ekonomik büyüme tahminini 2024 yılı için Nisan ayı tahmini olan %3,2 düzeyinde korurken, 2025 yılı için 0,1 puan artırarak %3,3'e yükseltti. Kuruluş raporda, hizmet fiyatlarındaki katılığın dezenflasyon sürecinde ivme kaybına sebep olduğunu belirtirken, bu durumun para politikalarının normalleşmesini zorlaştırdığını ifade etti. IMF, bu çerçevede, enflasyona ilişkin yukarı yönlü risklerin artmasının, ticari gerilimler ve politika belirsizliklerinin arttığı bir ortamda, yüksek faiz oranlarının daha uzun bir süre için geçerli olabileceği ihtimalini güçlendirdiğini belirtti. Kuruluş, Türkiye'ye ilişkin büyüme beklentisini 2024 için 0,5 puan artırarak %3,6'ya yükseltirken, 2025 için 0,5 puan azaltarak %2,7'ye düşürdü.

ABD ekonomisinde "sert iniş" endişeleri ortaya çıktı.

ABD ekonomisi, öncü verilere göre, 2024 yılının ikinci çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak %2,8 ile piyasa beklentilerinin (%2,0) üzerinde büyüdü. Öte yandan, Temmuz ayına ilişkin PMI verileri imalat sektörünün yılın ikinci çeyreğine zayıflayarak başladığına işaret etti. Bu dönemde hizmetler PMI 55,0 değerini alarak sektördeki güçlü seyrin sürdüğünü gösterirken, imalat PMI 49,6 ile son yedi ayda ilk kez eşik değerinin altında kalarak sektörde faaliyet koşullarının bozulduğunun sinyalini verdi. Aynı dönemde ISM imalat endeksi de 46,8 ile beklentilerin oldukça altında ve Kasım 2023'ten bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti. Ülkede tarım dışı istihdam artışı Temmuz ayında 114 bin kişi ile 175 bin kişi olarak şekillenen piyasa beklentilerinin altında kalırken, işsizlik oranı %4,3 ile Ekim 2021'den bu yana en yüksek düzeyine çıktı. Böylece, eşik değerinin altında kalan imalat endeksleri ve işgücü piyasasında soğumaya işaret eden istihdam verileri ABD ekonomisi için resesyon endişelerini ortaya çıkardı.

ABD'de TÜFE enflasyonu Haziran'da düşüş eğilimine devam etti. Bu dönemde, TÜFE aylık bazda %0,1'lik artış beklentilerine karşılık %0,1 oranında gerilerken, yıllık bazda %3,0 ile beklentilerin altında yükseldi. Aynı dönemde, Fed'in para politikası kararları için yakından takip ettiği çekirdek

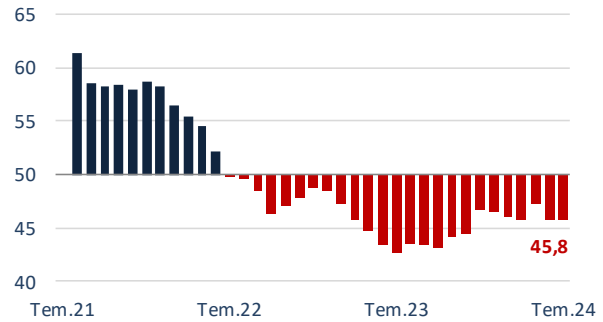
kişisel tüketim harcamaları (PCE) fiyat endeksindeki yıllık artış %2,6 düzeyinde gerçekleşti.

Fed politika faizini beklentiler doğrultusunda değiştirmedii.

Fed 31 Temmuz'da sona eren toplantısında politika faizini piyasa beklentilerine paralel olarak değiştirmeyerek %5,25-5,50 aralığında tuttu. Yayımlanan karar metninde, enflasyonun seyrinde %2'lik hedefe doğru ilerleme kaydedildiği belirtildi. Fed Başkanı Jerome Powell, toplantının ardından yaptığı açıklamalarda enflasyon hedefine yaklaşılmasıyla birlikte istihdam verilerinin öneminin arttığını, enflasyon ve istihdam verilerinin artık eşite yakın önem arz ettiğini ifade etti. Powell, gelen sorulara cevaben önümüzdeki süreçte açıklanacak verilere bağlı olmak kaydıyla Eylül ayında faiz indiriminin mümkün olabileceğini belirtti. Toplantıdan sonraki günlerde açıklanan verilerin imalat sektöründe daralmaya ve işgücü piyasasında soğumaya işaret etmesiyle Ağustos ayının ilk günlerinde piyasalar Fed'in, ilki Eylül'de 50 baz puanlık olmak üzere, üç faiz indirimi yapacağını fiyatlıyor.

Euro Alanı ikinci çeyrekte yıllık bazda %0,6 büyüdü.

2024'ün ikinci çeyreğine ilişkin öncü büyüme verileri Euro Alanı ekonomisi için toparlanma sinyalleri verdi. Bölge ekonomisi bu dönemde çeyreklik bazda %0,3 ile art arda ikinci çeyrekte de genişlerken, yıllık bazda %0,6 ile beklentilerin üzerinde büyüdü. Buna karşılık, bölgede açıklanan Temmuz ayı PMI verileri ekonomik aktivitenin bu dönemde zayıfladığına işaret etti. İmalat PMI 45,8 ile sektördeki zayıf seyrin sürdüğünü gösterirken, hizmetler PMI 51,9 ile eşik seviyenin üzerinde kalsa da son dört ayın en düşük değerini aldı. Temmuz ayında bölgede yıllık TÜFE enflasyonu %2,6, çekirdek TÜFE enflasyonu da %2,9 ile beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşti.

Euro Alanı'nda İmalat PMI**ECB Temmuz ayı toplantısında politika faizini değiştirmedii.**

Avrupa Merkez Bankası (ECB), 18 Temmuz'da gerçekleştirdiği toplantısında referans faiz oranlarını piyasa beklentileri doğrultusunda değiştirmedii. Yayımlanan karar metninde ve ECB Başkanı Christine Lagarde'ın açıklamalarında faiz indirimi için önceden belirlenmiş bir patika olmadığı ve verilere bağlı karar alınmaya devam edileceği belirtildi. Lagarde, gelecek faiz kararlarında enflasyonun ana eğiliminin yanı sıra parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini de izlemeye devam

Küresel Ekonomi

edeceklerini belirtti. ECB'nin aksi yöndeki beklentilerine karşılık yılın ikinci çeyreğinde büyümenin ivme kaybetmediğine ve Temmuz ayında enflasyonun piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleştiğine işaret eden veri açıklamalarının Banka'nın faiz kararı üzerindeki etkileri merak ediliyor. Söz konusu gelişmelere rağmen Ağustos ayının ilk günleri itibarıyla piyasalar, ECB'nin bu yıl içinde üç faiz indirimi daha yapacağını fiyatlıyor.

BoE pandemiden başlangıcından beri ilk kez faiz indirimine gitti.

İngiltere Merkez Bankası (BoE), 1 Ağustos'ta gerçekleşen toplantısında Mart 2020'den bu yana ilk kez faiz indirimine giderek politika faizini %5,25'ten %5'e düşürdü. BoE Başkanı Andrew Bailey, toplantının ardından yaptığı açıklamada Haziran ve Temmuz aylarında %2'lik hedef seviyede gerçekleşen enflasyonun düşük seviyelerde kaldığından emin olmaları gerektiğini belirtirken, gelecek faiz indirimleri konusunda tedbirli davranacaklarını ifade etti.

Çin, 2024'ün ikinci çeyreğinde yıllık bazda %4,7 büyüdü.

Çin ekonomisi 2024'ün ikinci çeyreğinde yıllık bazda %4,7 ile piyasa beklentilerinin altında ve 2023'ün ilk çeyreğinden bu yana en yavaş hızda büyüdü. Böylece, ülkede 2024 yılı için belirlenen %5'lik büyüme hedefine ulaşmanın zorlu olacağı yönündeki görüşler piyasada öne çıktı. Zayıf büyüme performansında iç talepteki durgunluğun yanı sıra gayrimenkul sektöründe süregelen sıkıntılar etkili olurken, veriler üretim faaliyetlerinin talebe göre daha güçlü olduğunu gösterdi. Sanayi üretimindeki yıllık artış Haziran'da %5,3 ile beklentileri aşarken, perakende satışlar %2 ile Aralık 2022'den bu yana en düşük artışını kaydetti. Ülkede Haziran ayına ilişkin enflasyon verileri de iç talepte durgunluğun sürdüğüne işaret etti. Bu dönemde TÜFE enflasyonu yıllık bazda %0,2 ile son 3 ayın en düşük düzeyinde kaydedilirken, üretici fiyatlarındaki değişim -%0,8 ile negatif bölgedeki seyrini yirmi birinci ayına taşıdı.

Çin Merkez Bankası (PBoC) Temmuz ayı toplantısında 1 ve 5 yıllık gösterge borç verme faiz oranlarını 10'ar baz puan indirerek sırasıyla %3,35 ve %3,85 seviyelerine düşürdü. Banka toplantının iki gün ardından aldığı diğer bir kararla orta vadeli kredi kolaylığı faiz oranında da indirime gitti. Bankanın söz konusu adımlarla orta vadeli fonlama maliyetlerini düşürerek ekonomiyi desteklemeye çalıştığı görülüyor.

BoJ, kısa vadeli referans faiz oranını %0,25'e yükseltti.

Ultra genişleyici para politikasını Mart ayında sonlandırmış olan Japonya Merkez Bankası (BoJ), Temmuz sonunda gerçekleştirdiği toplantısında da kısa vadeli referans faiz oranını %0-0,1 aralığından %0,25 düzeyine yükseltti. BoJ, reel faiz oranlarının önemli ölçüde düşük seviyelerde olduğunu belirterek faiz oranlarını artırmaya ve parasal uyum derecesini ayarlamaya devam edeceğini belirtti. Böylece BoJ, kısa vadeli

politika faizini 2008'den bu yana en yüksek düzeye çıkartmış oldu. Devlet tahvili alımlarını azaltma kararı aldığını da açıklayan Banka, daha önce yaklaşık 6 trilyon yen olan aylık tahvil alımlarını Ocak-Mart 2026 döneminde 3 trilyon yene indireceklerini ifade etti. Başkan Ueda toplantının ardından yaptığı konuşmada koşulların gerektirmesi halinde para politikasında tekrar sıkılaştırmaya gidilebileceğinin altını çizdi. Kararın ardından USD/JPY paritesi 150'ye kadar gerileyerek Mart sonundan bu yana en düşük seviyesinde gerçekleşti.

USD/JPY Paritesi

Emtia fiyatlarındaki gerileme Temmuz ayında da devam etti.

Temmuz ayında petrol fiyatları ham petrol stoklarındaki düşüşe ve Orta Doğu'daki jeopolitik gelişmelere rağmen Çin'de ekonomik aktivitenin zayıf seyrettiğine işaret eden veri akışı nedeniyle hızlı geriledi. Brent türü ham petrolün varil fiyatı aylık bazda %8,4 oranında azalarak Temmuz'u 79,2 USD ile yaklaşık son iki ayın en düşük düzeyinden kapattı.

Haziran'da aşağı yönlü seyrin hâkim olduğu metal emtia fiyatları Temmuz'da da hızlı geriledi. Bakır fiyatları küresel talebe ilişkin beklentilerdeki bozulma nedeniyle aylık bazda %3,7 azaldı. Böylece, bakır fiyatları Mayıs sonunda ulaştığı rekor seviyelerden yaklaşık %15 gerilemiş oldu. 10 Temmuz'da ABD, Meksika'dan ithal edilen bazı alüminyum ürünlerine tarife uygulayacağını açıkladı. Buna göre, Meksika'dan ithal edilen alüminyum ürünlerinin, Çin, Rusya, Belarus veya İran'da dökülen birincil alüminyum içermesi halinde %10 gümrük tarifesine tabi olacağı belirtildi. Söz konusu haber akışına karşılık alüminyum fiyatları Haziran sonuna kıyasla %10,4 düşerken, nikel fiyatları da %4,1 geriledi.

Temmuz ayında tarımsal emtia fiyatlarında da genel olarak düşüş gözlemlendi. Buğday fiyatları Haziran'daki hızlı gerilemenin (%18,4) ardından Temmuz'da %8,5 azalırken, mısır fiyatları aylık bazda %2,9 geriledi.

Türkiye Ekonomisi - Arz ve Talep Göstergeleri

İşsizlik oranı Mayıs'ta %8,4'e geriledi.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı Mayıs'ta 0,1 puan azalarak %8,4 düzeyiyle Eylül 2012'den bu yana en düşük değerini aldı. Bu gelişmede işgücündeki 245 bin kişilik artışa karşılık istihdamın 273 bin kişi yükselmesi etkili oldu. Böylece, işgücüne katılma ve istihdam oranları sırasıyla 0,3 ve 0,4 puan artış kaydederek %54,5 ve %50 seviyelerine yükseldi. En geniş tanımlı işsizlik oranı olarak kabul edilen atıl işgücü oranı da aylık bazda 2 puanlık düşüşle %25,2'ye geriledi.

Sanayi üretimi Mayıs'ta yıllık bazda %0,1 azaldı.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, sanayi üretim endeksi Mayıs'ta aylık bazda %1,7 artış gösterdi. Bu gelişmede, Nisan ayında bayram ve haftasonu tatilleri arasında kalan köprü günlerde düşük gerçekleşen üretimin oluşturduğu baz da etkili oldu. Sanayi üretimindeki aylık artışa üretim faaliyetlerinin %2,1 genişlediği imalat sektörü öncülük ederken, madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün üretimi aylık bazda %3,9 daraldı. İmalat sanayiinin alt kalemleri incelendiğinde Mayıs'ta üretimin 24 sektörün 16'sında artış kaydettiği görüldü. Takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise sanayi üretimi Mayıs'ta yıllık bazda %0,1 azalırken, Nisan-Mayıs döneminde 2023'ün aynı dönemine kıyasla %0,4 gerileyerek sektörde üretim faaliyetlerinin yılın ikinci çeyreğinde zayıf seyrettiğine işaret etti. Öte yandan, Mayıs'ta hizmet üretim endeksi aylık ve yıllık bazda sırasıyla %1,3 ve %0,8 artış kaydederek hizmet sektöründe aktivitenin nispeten olumlu seyrettiğini gösterdi.

İmalat PMI Temmuz'da 47,2 seviyesine geriledi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından yayımlanan Türkiye imalat PMI Haziran'daki 47,9 düzeyinden Temmuz'da 47,2'ye gerileyerek sektörün faaliyet koşullarındaki zayıflığın belirginleştiğini gösterdi. Endeksin alt kalemlerine bakıldığında bu dönemde ihracat siparişleri de dâhil olmak üzere yeni siparişlerdeki olumsuz görünüm sürerken, üretimde Kasım 2022'den bu yana en belirgin daralma gözlemlendi. İstihdamdaki gerileme altıncı ayda da devam ederken, Temmuz'daki azalışta istifaların ve emekliye ayrılımların da etkili olduğu belirtildi. Temmuz'da hammadde ve enerji fiyatlarındaki yükselişin de etkisiyle girdi maliyetleri ile nihai ürün fiyatlarındaki artış Haziran ayına göre yüksek seyretti. Bununla birlikte, girdi maliyetlerindeki keskin yükselişin, zayıf talep koşulları nedeniyle nihai ürün satış fiyatlarına nispeten daha düşük bir oranla yansdığı görüldü. Ayrıca, hammadde temininde yaşanan güçlükler ve yüksek nakliye bedelleri nedeniyle teslimat süreleri uzarken, satın alma faaliyetlerinde de belirgin bir azalma gerçekleşti.

Perakende satış hacmi Mayıs'ta aylık bazda gerilemeye devam etti.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ticaret satış hacim endeksi Mayıs'ta aylık bazda %3,4 oranında daraldı. Bu dönemde toptan satış hacim endeksi aylık bazda %5,1, perakende satış hacim endeksi de %0,2 azaldı. Mayıs'ta gıda, içecek ve tütün ürünlerinin satış hacmi aylık bazda %0,1 ile sınırlı artarken, gıda dışı ürünler (%0,2) ile otomotiv yakıtı (%1,1) satışlarında gözlenen düşüşler talep koşullarındaki zayıflamayı teyit etti. TCMB'nin yayımladığı kartlı harcamalar tutarının Haziran'da TÜFE oranına göre reelleştirilmiş bazda bir önceki aya kıyasla %0,3 oranında sınırlı yükselmesi de söz konusu zayıflığın devam ettiğine işaret etti.

Güven endeksleri...

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre, tüketici güven endeksi Temmuz'da aylık bazda %3,1 oranında azalarak 75,9 ile son 8 ayın en düşük değerini aldı. Endeksin alt kalemlerine bakıldığında gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi ve genel ekonomik durum beklentilerinin aylık bazda sırasıyla %4,2 ve %7 oranında gerilediği görüldü. Temmuz'da mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi de bir önceki aya göre 1,8 puan düşüşle 98,7 ile Haziran 2020'den bu yana en düşük seviyesini kaydederek imalat sanayiine ilişkin olumsuz bir tablo çizdi. Aynı dönemde sektörel güven endeksi perakende ticaret sektöründe 1,7, hizmet sektöründe 1,3 ve inşaat sektöründe 0,8 puan azaldı. Böylece Haziran'da 95,8 değerini alan ekonomik güven endeksi, Temmuz'da 1,4 puan azalarak 94,4 seviyesine indi.

Konut satışları Haziran'da yıllık bazda %5,2 geriledi.

TCMB tarafından açıklanan verilere göre, Mayıs'ta konut fiyat endeksi yıllık bazda %45 ile Ekim 2021'den bu yana en yavaş artışını kaydetti. Böylece, Mayıs ayında konut fiyatlarındaki reel düşüş %14,9 düzeyinde gerçekleşti. Öte yandan, konut fiyatlarındaki ve borçlanma maliyetlerindeki yüksek seviyeler nedeniyle konut satışları Haziran ayında da gerilemeye devam etti. TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, Haziran'da konut satışları yıllık bazda %5,2 azalarak 79.313 adet oldu. Bu dönemde ipotekli satışlar yıllık bazda yaklaşık yarı yarıya azalırken, ipotekli satışların toplam satışlar içindeki payı da %8,6'ya düştü. Böylece, toplam konut satışları yılın ilk altı ayında geçen yılın aynı dönemine kıyasla %3,7'lik azalışla 545.074 adet oldu.

Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği'nin açıkladığı verilere göre, otomotiv piyasasındaki daralmanın Temmuz'da hızlanarak devam ettiği izlendi. Haziran'da yıllık bazda %5,3 olan otomobil ve hafif ticari araç pazarındaki daralma firmaların uyguladıkları kampanyalara rağmen Temmuz'da %17,5 seviyesinde gerçekleşti. Toplam pazar Ocak-temmuz döneminde ise, geçen yılın aynı dönemine göre nispeten yatay bir görünüm sundu.

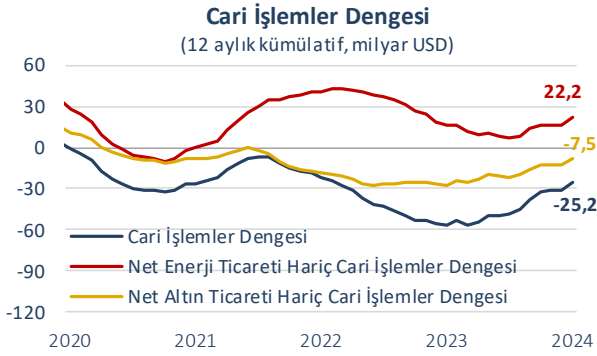
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Dış ticaret açığı Mayıs'ta yıllık bazda %48 daraldı.

TÜİK tarafından yayımlanan dış ticaret verilerine göre, Mayıs ayında ihracat yıllık bazda %11,3 artarak 24,1 milyar USD seviyesine ulaşırken, ithalat %10,4 azalarak 30,6 milyar USD oldu. Böylece, dış ticaret açığı bu dönemde yıllık bazda %48 daralarak 6,5 milyar USD düzeyine geriledi. Mayıs 2023'te %63,4 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, bu yılın aynı ayında %78,7 ile 2024'ün en yüksek seviyesine ulaştı.

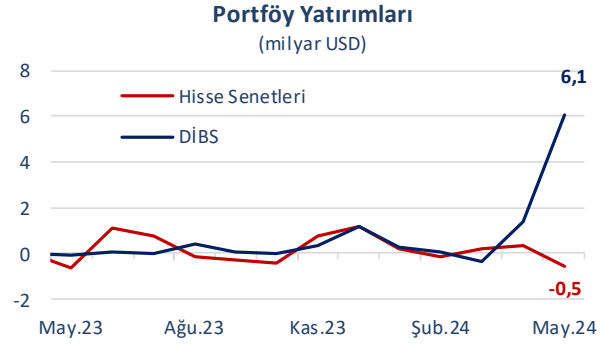
Mayıs'ta cari açık 1,2 milyar USD oldu.

Cari açık Mayıs ayında yıllık bazda %84,1 azalarak 1,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığının yıllık bazda %60 daralarak 4,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşmesi cari açıktaki gerilemeyi destekledi. Ayrıca, hizmetler dengesi kaynaklı girişlerin seyahat gelirlerindeki %18'lik artış öncülüğünde yükselmesi de cari denge görünümünü pozitif etkiledi. Mayıs ayında parasal olmayan net altın ithalatı 1 milyar USD'ye, net enerji ithalatı 3,5 milyar USD'ye gerilerken, altın ve enerji hariç cari işlemler hesabı Mayıs'ta 3,3 milyar USD fazla verdi. 12 aylık kümülatif cari açık da Mayıs ayı itibarıyla 25,2 milyar USD ile Haziran 2022'den bu yana en düşük düzeyine indi.

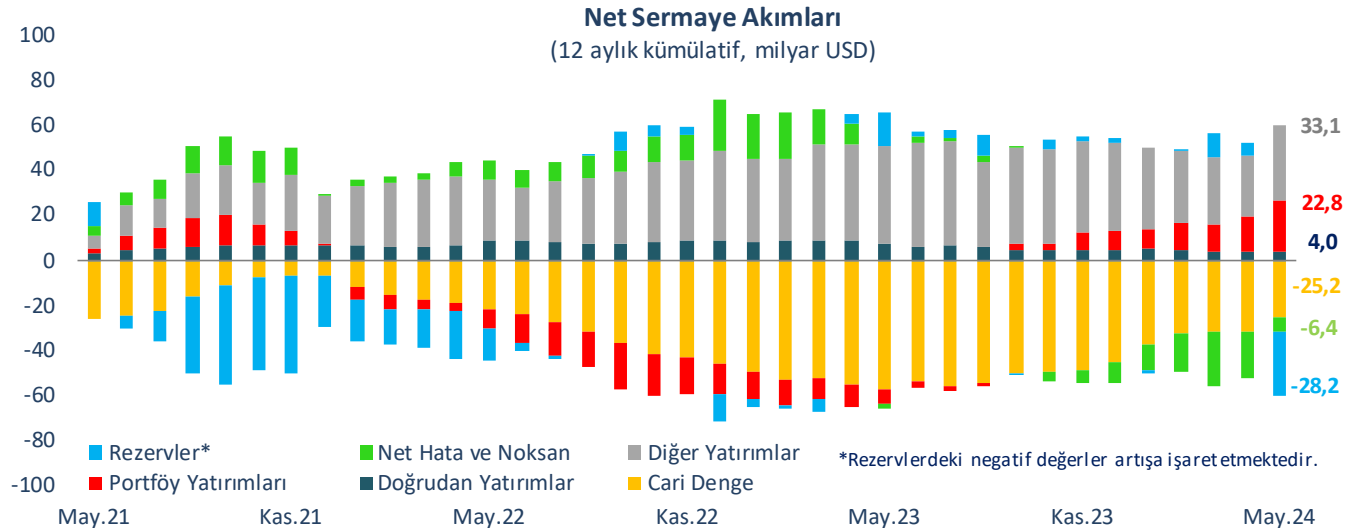
Doğrudan sermaye yatırımlarında yılın en yüksek girişi...

Yurt dışı yerleşiklerin gayrimenkul alımları kaynaklı net sermaye girişinin 189 milyon USD ile zayıf kaldığı Mayıs'ta, sermaye yatırımları 582 milyon USD ile 2024 yılının en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Böylece yurt içine yönelik doğrudan yatırımlar kaleminde 361 milyon USD net sermaye girişi kaydedildi. Bu dönemde yurt içi yerleşiklerin net varlık ediniminin 713 milyon USD ile son 5 ayın en yüksek seviyesinde gerçekleşmesi net doğrudan yatırımların sınırlı kalmasında etkili oldu.

Portföy yatırımlarında son 7 yılın en hızlı sermaye girişi...

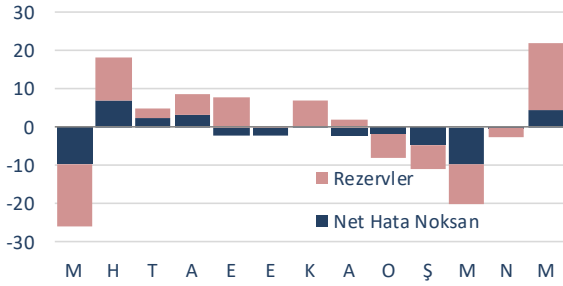
Mayıs'ta portföy yatırımlarında net sermaye girişi 5,6 milyar USD ile Mayıs 2017'den bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti. Bu gelişmede borç senetleri piyasasında kaydedilen 6,9 milyar USD tutarındaki sermaye girişi etkili oldu. Öte yandan, Mayıs'ta hisse senedi piyasasında gözlenen 529 milyon USD'lik net sermaye çıkışı, portföy yatırımlarındaki olumlu görünümü bir miktar sınırlandı. Böylece, hisse senedi piyasasından son bir yılın en hızlı sermaye çıkışı da gerçekleşmiş oldu.

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Diğer yatırımlarda sermaye girişi Mayıs'ta hızlandı.

Diğer yatırımlar kaleminde net sermaye girişi Mayıs'ta 8,4 milyar USD ile Ağustos 2022'den bu yana en yüksek seviyede gerçekleşti. Bu dönemde yurt içi bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıklarını 4,5 milyar USD azaltması diğer yatırımlar kalemindeki olumlu görünümü destekleyen ana unsur oldu. Mayıs'ta bankacılık sektörünün yurt dışından net kredi kullanımı da 3,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşirken, diğer sektörlerin net kredi kullanımı 356 milyon USD ile sınırlı kaldı. 12 aylık kümülatif verilere göre Mayıs'ta uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %127,6, diğer sektörlerde ise %99,8 oldu.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Rezerv varlıklarda tarihi artış...

Mayıs'ta rezerv varlıklar, döviz varlıkları öncülüğünde 17,6 milyar USD ile rekor seviyede artış kaydetti. Bu dönemde net hata ve noksan kaleminde de 4,5 milyar USD ile Kasım 2023'ten bu yana ilk kez sermaye girişi gerçekleşti.

Beklentiler...

Cari denge görünümündeki iyileşmenin sürmesi açısından ana ihrac pazarlarımızdaki toparlanmanın istikrar kazanması önem arz ediyor. Bununla birlikte, yaz aylarında turizm gelirlerindeki artışın cari açığı dış ticaret açığı kaynaklı genişlemeyi sınırlandıracağını düşünüyoruz. Cari açığın finansmanı tarafında ise Mayıs'taki güçlü girişin ardından portföy akımlarının Haziran'da hız kestiğini görüyoruz. Son dönemde özellikle otomotiv sektörüne yönelik gündeme gelen doğrudan yatırım haberleri orta vadede cari açığın finansman kalitesinin artabileceğine işaret ediyor.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Mayıs 2024	Ocak - Mayıs 2023	2024	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-1.235	-37.449	-17.614	-53,0	-25.191
Dış Ticaret Dengesi	-4.199	-47.154	-26.372	-44,1	-66.131
Hizmetler Dengesi	4.724	14.816	15.101	1,9	52.844
Seyahat (net)	3.915	11.619	12.660	9,0	42.635
Birincil Gelir Dengesi	-1.607	-5.198	-6.276	20,7	-12.307
İkincil Gelir Dengesi	-153	87	-67	-	403
Sermaye Hesabı	-13	-72	-23	-68,1	-156
Finans Hesabı	3.224	-52.755	-30.007	-43,1	-31.776
Doğrudan Yatırımlar (net)	-361	-2.118	-1.504	-29,0	-4.033
Portföy Yatırımları (net)	-5.637	2.947	-11.517	-	-22.806
Net Varlık Edinimi	748	2.389	7.547	215,9	8.027
Net Yükümlülük Oluşumu	6.385	-558	19.064	-	30.833
Hisse Senetleri	-529	-1.594	117	-	3.098
Borç Senetleri	6.914	1.036	18.947	1.728,9	27.735
Diğer Yatırımlar (net)	-8.371	-15.851	-9.469	-40,3	-33.126
Efektif ve Mevduatlar	-4.468	-10.598	-1.108	-89,5	-13.897
Net Varlık Edinimi	-4.216	6.930	5.152	-25,7	2.494
Net Yükümlülük Oluşumu	252	17.528	6.260	-64,3	16.391
Merkez Bankası	-1.142	13.697	-1.418	-	-1.603
Bankalar	1.394	3.831	7.678	100,4	17.994
Yurt Dışı Bankalar	739	2.813	5.384	91,4	12.763
Yabancı Para	-368	850	1.142	34,4	7.435
Türk Lirası	1.107	1.963	4.242	116,1	5.328
Yurt Dışı Kişiler	655	1.018	2.294	125,3	5.231
Krediler	-3.894	-930	-7.103	663,8	-17.396
Net Varlık Edinimi	-144	603	-145	-	-2.408
Net Yükümlülük Oluşumu	3.750	1.533	6.958	353,9	14.988
Bankacılık Sektörü	3.420	1.424	6.741	373,4	12.924
Bankacılık Dışı Sektörler	356	423	285	-32,6	1.157
Ticari Krediler	2	-4.314	-1.252	-71,0	-1.889
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-11	-9	-6	-33,3	56
Rezerv Varlıklar (net)	17.593	-37.733	-7.517	-80,1	28.189
Net Hata ve Noksan	4.472	-15.234	-12.370	-18,8	-6.429

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

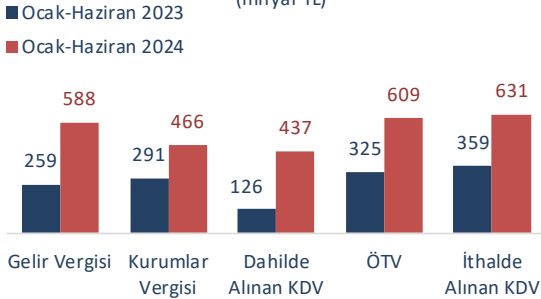
Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçesi Haziran'da 275,3 milyar TL açık verdi.

Haziran ayında merkezi yönetim bütçesi 275,3 milyar TL açık verdi. Bu dönemde merkezi yönetim bütçe gelirleri geçen yılın aynı ayına kıyasla %120,4 artışla 591,2 milyar TL'ye ulaşırken, bütçe harcamaları yıllık bazda %77,6 yükselerek 866,5 milyar TL oldu. Faiz dışı bütçe açığı da 176 milyar TL düzeyinde kaydedildi. Yılın ilk yarısında toplam bütçe açığı geçen yılın aynı dönemine göre %54,6 genişleyerek 747,2 milyar TL oldu.

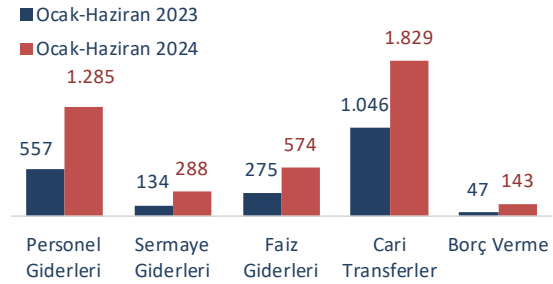
Vergi gelirleri Haziran ayında 483,1 milyar TL oldu.

Haziran ayında vergi gelirleri yıllık bazda %109 yükselerek 483,1 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Söz konusu artışta Haziran 2023'te tahsilat ötelemeleri ve iade mekanizmasının etkisiyle 2,8 milyar TL azalan dâhilde alınan KDV'nin, bu yıl 80,7 milyar TL düzeyinde gerçekleşmesi etkili oldu. Haziran ayında gelir vergisi de %130,7 (60,2 milyar TL) artışla 106,2 milyar TL'ye yükseldi. Aynı dönemde, petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV'deki (%350,5) hızlı yükselişe karşılık motorlu taşıtlar (%13,1) ve tütün mamullerinden (%10,2) alınan ÖTV'deki sınırlı artışlar toplam ÖTV gelirlerinin yıllık bazda %51,4 (37,9 milyar TL) ile önceki aylara göre ılımlı artmasına neden oldu. Haziran'da vergi dışı gelirler ise yıllık bazda %191,6 yükseldi. Bu dönemde "alınan bağışlar ve yardımlar ile özel gelirler" kalemi yıllık bazda yaklaşık 10 katına çıkarken, "faizler, paylar ve cezalar" kalemi de faiz gelirleri öncülüğünde %208,7 ile hızlı arttı.

Vergi Gelirleri
(milyar TL)

Haziran'da faiz harcamaları yıllık bazda %165,6 artış kaydetti.

Haziran'da faiz harcamaları yıllık bazda %165,6 artarak 99,3 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde borç verme giderleri yıllık bazda %274,2 artarken, sermaye giderleri de gayrimenkul sermaye üretim giderlerindeki yükseliş öncülüğünde %184 yükseldi. Personel giderlerinin yıllık bazda %92,9 yükseldiği Haziran'da, cari transferler kalemi ise yıllık bazda %44,7 ile TÜFE enflasyonunun altında artış kaydetti. Haziran'da görevlendirme giderleri kaleminden sosyal güvenlik kurumlarına 96 milyar TL ödeme yapılırken, borç verme kaleminden Devlet Demiryolları'na 14,3 milyar TL aktarıldı.

Bütçe Harcamaları
(milyar TL)

Beklentiler...

Yılın ilk yarısında toplam bütçe açığı yıl geneli için belirlenen bütçe hedefinin %28,2'si oranında gerçekleşti. Yılın ikinci yarısında, kamu harcamalarına ilişkin tasarruf tedbirleri ile 16 Temmuz'da TBMM'ye sunulan vergi paketinin etkileri bütçe dengesinin performansında belirleyici olacak.

Merkezi Yönetim Bütçesi

	Haziran		%	Ocak-Haziran		%	2024 Bütçe	
	2023	2024		Değişim	2023		2024	Değişim
Harcamalar	487,9	866,5	77,6	2.363,6	4.578,5	93,7	11.089,0	41,3
Faiz Harcamaları	37,4	99,3	165,6	275,2	574,4	108,7	1.254,0	45,8
Faiz Dışı Harcamalar	450,5	767,2	70,3	2.088,3	4.004,1	91,7	9.835,0	40,7
Gelirler	268,2	591,2	120,4	1.880,3	3.831,4	103,8	8.437,1	45,4
Vergi Gelirleri	231,2	483,1	109,0	1.602,3	3.213,4	100,5	7.407,7	43,4
Diğer Gelirler	37,1	108,1	191,6	278,0	618,0	122,3	1.029,4	60,0
Bütçe Dengesi	-219,6	-275,3	25,3	-483,2	-747,2	54,6	-2.651,9	28,2
Faiz Dışı Denge	-182,3	-176,0	-3,4	-208,0	-172,8	-16,9	-1.397,9	12,4

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

Temmuz'da TÜFE aylık bazda %3,23 arttı.

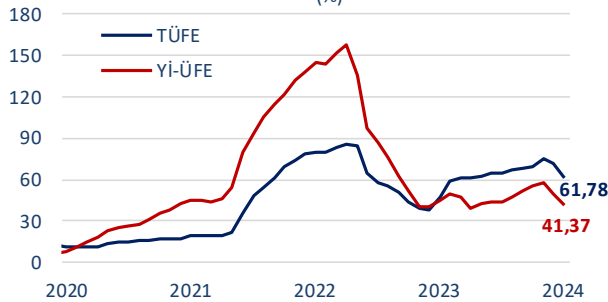
Temmuz ayında TÜFE bir önceki aya göre %3,23 ile piyasa beklentilerinin bir miktar altında artış kaydetti. Reuters anketine göre beklenti tüketici fiyatlarının aylık bazda %3,45 artacağı yönündeydi. Böylece, aylık TÜFE artışı bu dönemde ivme kazanırken, yıllık TÜFE enflasyonu yüksek bazın da etkisiyle gerilemeye devam ederek Ekim 2023'ten bu yana en düşük düzeyine indi. Aynı dönemde, yurt içi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) aylık bazda %1,94 artarken, yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu %41,37'ye geriledi.

Temmuz (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2023	2024	2023	2024
Aylık	9,49	3,23	8,23	1,94
Yılsonuna Göre	31,14	28,76	24,27	21,81
Yıllık	47,83	61,78	44,50	41,37
Yıllık Ortalama	57,45	65,93	78,51	47,55

Aylık TÜFE enflasyonunda konut grubu öne çıktı.

Temmuz'da 12 ana harcama grubunun 11'inde fiyatlar artış kaydetti. Haziran'ın ardından Temmuz'da da %8,08 ile fiyatların en hızlı arttığı konut grubu, aynı zamanda aylık TÜFE'yi en çok yükselten (1,19 puan) harcama grubu oldu. Fiyatların aylık bazda %3,82 ile manşet TÜFE'nin üzerinde arttığı ulaştırma grubu da aylık enflasyonu 0,62 puan yukarı çekti. Bu dönemde yapılan zammın da etkisiyle alkollü içecekler ve tütün grubu fiyatlarında aylık %5,84'lük artış öne çıkarken, eğitim (%1,38), ev eşyası (%1,68) ile gıda ve alkolsüz içecekler (%1,83) gruplarında fiyat artışları nispeten ılımlı kaldı. Aynı dönemde fiyatların gerileme kaydettiği giyim ve ayakkabı (-%2,58) grubu ise aylık enflasyonu bir miktar sınırlandırdı.

Yıllık Enflasyon (%)

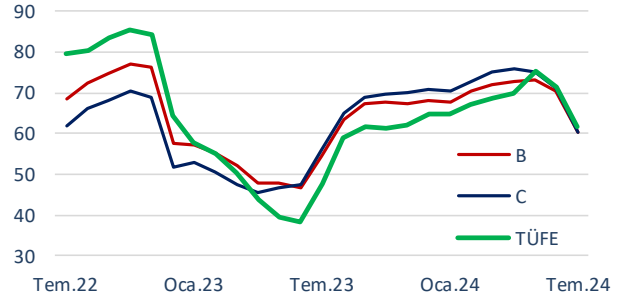

Temmuz'da mevsimlik ürünlerin TÜFE enflasyonunu sınırlandırdığı görüldü.

Mevsimlik ürünlerin dışarıda bırakıldığı TÜFE, Temmuz'da aylık bazda %3,64 ile Şubat ayından beri en hızlı seviyede ve manşet TÜFE'nin üzerinde yükseldi. Bu dönemde, B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE) ve C (Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç TÜFE)

endeksleri aylık bazda sırasıyla %2,47 ve %2,45 ile nispeten ılımlı artışlar sergiledi. Böylece, B ve C endekslerinde son bir yılın en düşük yıllık artışları kaydedildi.

Çekirdek Göstergeler ve Manşet TÜFE (yıllık % değişim)

Mal ve hizmet enflasyonlarındaki ayrışma Temmuz ayında da devam etti. Bu dönemdeki aylık fiyat artışları mal grubunda %2,71 hizmetler grubunda %4,39 olarak kaydedildi. Temmuz'da mal enflasyonunda aylık bazda %10 ile Ağustos 2023'ten bu yana en hızlı yükselişini kaydeden enerji fiyatları belirleyici olurken, alkollü içecekler, tütün ve altın fiyatları da aylık bazda %5,5 ile hızlı arttı. Hizmet grubunda ise kira %7,04 ile en hızlı yükselen kalem oldu.

Elektrik fiyatlarındaki artış aylık Yİ-ÜFE enflasyonunda belirleyici oldu.

Temmuz'da aylık bazda %7,37 ile üretici fiyatlarının en hızlı arttığı grup olan elektrik, gaz üretim ve dağıtım 0,61 puan ile aylık Yİ-ÜFE enflasyonunu da en fazla artıran kalem oldu. Bu dönemde, aylık Yİ-ÜFE enflasyonunu en fazla yükselten diğer kalemler ise tekstil ürünleri (0,21 puan), kok ve rafine petrol ürünleri (0,19 puan) ile metalik olmayan diğer mineral ürünler (0,17 puan) olarak kaydedildi. Temmuz'da kömür ve linyit (-%1,66) ile tütün ürünleri (-%2,70) grubunda üretici fiyatlarının aylık bazda gerilediği görüldü.

Beklentiler...

Temmuz ayında yönetilen-yönlendirilen fiyatların ve vergi ayarlamalarının etkisiyle aylık enflasyon Haziran'a göre ivme kazandı. Buna karşılık yıllık TÜFE enflasyonu yüksek bazın da etkisiyle gerilemeye devam etti. Ağustos ayının başında doğal gaz fiyatlarında yapılan artışın da önümüzdeki dönemde enerji fiyatlarındaki yukarı yönlü eğilimi devam ettireceği görülüyor. Son dönemde artan jeopolitik risklerin yanı sıra ABD ekonomisi için ortaya çıkan resesyon endişeleri de enflasyonun seyri açısından belirleyici olacak.

Finansal Piyasalar ve TCMB

	28.Haz	31.Tem	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	276	264	-12 bp ▼
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%41,59	%42,42	83 bp ▲
BIST-100	10.648	10.639	-%0,1 ▼
USD/TL	32,6485	33,1401	%1,5 ▲
EUR/TL	35,0451	35,8774	%2,4 ▲
Döviz Sepeti*	33,8468	34,5088	%2,0 ▲

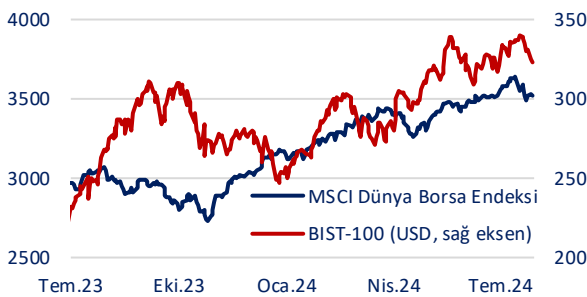
(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Temmuz'da risk iştahı sınırlı artış kaydetti.

Temmuz ayının ilk yarısında ABD'de olumlu bir görünüm sunan enflasyon göstergelerinin de etkisiyle küresel risk iştahı sınırlı artış kaydederken, ayın ikinci yarısında ABD'de teknoloji şirketlerinin tahminlerin altında açıklanan bilanço sonuçları küresel risk iştahını baskıladı. Borsa endekslerindeki dalgalanma, hisse senedi piyasalarındaki volatilitiyi gösteren VIX endeksinin ay içinde 18,46 ile Nisan'dan bu yana en yüksek seviyesine çıkmasına sebep oldu. Temmuz'da ABD 10 yıllık tahvil faizi 24 baz puan azalarak %4,1 seviyesine inerken, ABD dolarının diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısındaki değerini gösteren DXY %1,7, USD/JPY ise BoJ'un ay içinde gerçekleştirdiği faiz artırımının etkisiyle %6,5 oranında geriledi. Öte yandan, Ağustos ayının ilk günlerinde ABD'de açıklanan tarım dışı istihdam verisinin resesyon endişelerini gündeme getirmesinin yanı sıra yükselen jeopolitik endişelerin küresel piyasalarda yoğun bir satış dalgasına neden olduğu gözleniyor. Fed'in 2024 yılı içinde gerçekleştirebileceği faiz indirimine ilişkin piyasa beklentisinin en az 100 baz puana yükselmesiyle birlikte ABD dolarının değer kaybı yeni ayın ilk günlerinde de devam ediyor.

Yurt içi piyasalar Temmuz ayında dalgalı bir seyir izleyerek küresel piyasalardan negatif yönde ayrıştı. Ay içinde rekor tazeleyen BIST-100 endeksi, kar satışlarının da etkisiyle %0,1 oranında sınırlı bir artışla Temmuz ayını 10.638,58 düzeyinde kapattı. Temmuz'da USD/TL %1,5, Euro/TL %2,4 yükseldi. Türkiye'nin 5 yıllık CDS risk primi ise aylık bazda 12 baz puan düşüşle Temmuz ayını 264 baz puan seviyesinde tamamladı. Ağustos ayının ilk günlerinde küresel risk algısındaki bozulma yurt içi piyasalara da olumsuz yansıdı.

MSCI Dünya Borsa Endeksi ve BIST-100

Yurt dışı yerleşiklerin menkul kıymet portföyü...

TCMB'nin yayımladığı menkul kıymet istatistiklerine göre 26 Temmuz itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış hisse senedi portföyü Haziran

sonundan bu yana net 94 milyon USD, aynı dönemde DİBS portföyü de 3,4 milyar USD artış kaydetti. Böylece, 2023 yılsonundan itibaren hisse senedi piyasasından 1,2 milyar USD yabancı sermaye çıkışı yaşanırken, tahvil piyasasına 13,7 milyar USD yabancı sermaye girişi gerçekleşti. 26 Temmuz itibarıyla TCMB'nin brüt rezervleri 148 milyar USD, net rezervleri de 47,6 milyar USD oldu.

Hanehalkının enflasyon beklentileri bir miktar yükseldi.

TCMB tarafından yayımlanan Sektörel Enflasyon Beklentileri raporu piyasa katılımcılarının, hanehalkının ve reel sektörün enflasyon beklentilerinin birbirinden ayrışmaya devam ettiğine işaret etti. Rapora göre, Temmuz'da 12 ay sonrasına ilişkin yıllık enflasyon beklentileri, piyasa katılımcılarında ve reel sektörde sırasıyla 1,8 ve 1,2 puan azalarak %30 ve %55 seviyelerine geriledi. Yılın ikinci çeyreğinde düşüş eğiliminde olan hanehalkının enflasyon beklentileri ise Temmuz'da 0,5 puan artarak %72 seviyesine yükseldi. Ayrıca, gelecek 12 aylık dönemde enflasyonun düşeceğini bekleyen hanehalkı oranı da bir önceki aya göre 4,2 puan azalarak %29,3 seviyesinde gerçekleşti.

TCMB politika faizini değiştirmede.

TCMB, 23 Temmuz'da gerçekleştirdiği toplantısında politika faizini beklentiler doğrultusunda değiştirmeyerek %50 seviyesinde bıraktı. Toplantıya ilişkin karar metninde, Haziran ayında aylık enflasyonun ana eğiliminin belirgin bir zayıflama kaydettiği belirtildi. Öte yandan, öncü göstergelerin Temmuz ayında aylık enflasyonun para politikasının görece etki alanı dışında kalan yönetilen-yönlendirilen fiyat ve vergi ayarlamaları ile işlenmemiş gıda fiyatlarındaki arz yönlü gelişmeler neticesinde geçici olarak artacağına işaret ettiği, ancak enflasyonun ana eğilimindeki yükseliş nispeten sınırlı kalacağı öngörüsü paylaşıldı. Kurul'un enflasyon üzerindeki yukarı yönlü risklere karşı ihtiyatlı duruşunu koruduğu vurgulanarak, enflasyonda belirgin ve kalıcı bir bozulma öngörülmesi durumunda para politikası duruşunun sıkılaştırılacağı ifadesi yinelenildi. Ayrıca, para politikasındaki kararlı duruşun yurt içi talepte dengelenme, Türk lirasında reel değerlendirme ve enflasyon beklentilerinde düzelleme sağlayarak aylık enflasyonun ana eğilimini düşüreceği ve dezenflasyon sürecini güçlendireceği belirtildi.

Moody's Türkiye'nin kredi notunu yükseltti.

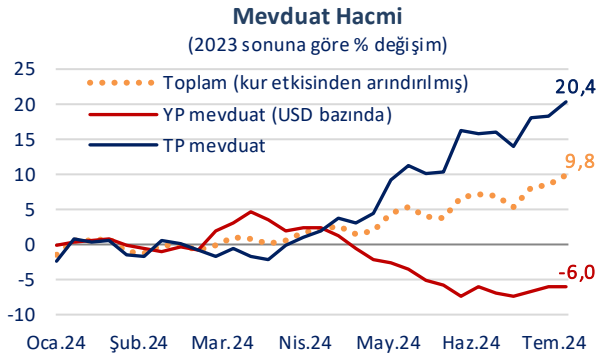
Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, 19 Temmuz'da yaptığı değerlendirmede Türkiye'nin kredi notunu iki kademe artışla B1'e yükseltirken kredi notu görünümünü "pozitif" olarak korudu. Not artırımına gerekçe olarak ekonomi politikalarındaki normalleşmeye işaret eden Kuruluş, iç talebin dengelenmesiyle 2025 yılında enflasyonist baskıların azalacağı görüşünü paylaştı.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Sektörü

YP mevduat hacmi Temmuz'da artış gösterdi.

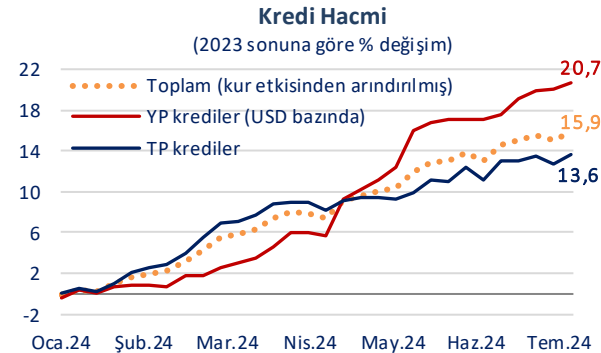
BDDK tarafından yayımlanan haftalık verilere göre, 26 Temmuz itibarıyla bankacılık sektöründeki TP mevduat hacmi 2023 sonuna göre %20,4 genişleyerek 10,7 trilyon TL seviyesine yükseldi. Aynı tarih itibarıyla USD bazında YP mevduat hacmi Haziran sonuna kıyasla %1,2 artarken, yılsonuna göre %6 azalarak 190,9 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Bu gelişmeler çerçevesinde, TP mevduatın toplam mevduat içindeki payı 2023 sonundaki %59,8 düzeyinden 26 Temmuz itibarıyla %63,2'ye yükseldi.

Kur Korumalı Mevduat'tan (KKM) çıkış stratejisine paralel olarak daralmasını sürdüren KKM hacmi 26 Temmuz itibarıyla Haziran sonuna göre %9,1 azalışla 1,8 trilyon TL seviyesine gerilerken, KKM'nin TP mevduat içindeki payı da %17,1 seviyesine indi. TCMB verilerine göre, Haziran ayı itibarıyla KKM kompozisyonu döviz/ altın dönüşümlü mevduat/ katılma (DDKKM) hesaplarında 63,8 milyar USD, Türk lirası mevduat/ katılma (TL KKM) hesaplarında 25,1 milyar TL oldu. Aynı dönem itibarıyla, DDKKM hesaplarındaki 63,8 milyar USD'lik tutarın 45,7 milyar USD'lik kısmı gerçek kişi, 18,1 milyar USD'lik kısmı tüzel kişi hesaplarında yer aldı.

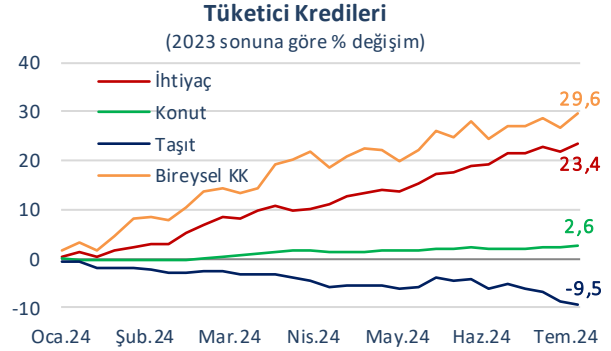
Temmuz'da YP kredi hacmindeki artış ivme kazandı.

26 Temmuz itibarıyla, bankacılık sektöründeki TP kredi hacmi 2023 sonuna göre %13,6 artarak 8,9 trilyon TL oldu. USD bazında YP kredi hacmindeki artış Temmuz'da önceki aya göre ivme kazanırken, 26 Temmuz itibarıyla yılsonuna göre %20,7 düzeyinde gerçekleşti. Böylece, bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 2023 sonuna kıyasla %20,4 artarak 26 Temmuz itibarıyla 14 trilyon TL'ye ulaştı.

Taşıt kredileri Haziran sonuna göre %4,4 daraldı.

26 Temmuz itibarıyla Haziran sonuna göre konut kredileri nispeten yatay bir görünüm sergilerken, taşıt kredileri %4,4 daraldı. 2023 sonuna göre ise konut kredileri %2,6 ile sınırlı bir artış kaydederken, taşıt kredileri %9,5 geriledi. 26 Temmuz itibarıyla Haziran sonuna kıyasla %1,7 artan ihtiyaç kredileri, yılsonuna göre de %23,4 oranında genişledi. Temmuz'da dalgalı bir görünüm sergileyen bireysel kredi kartı harcamaları 2023 sonuna göre %29,6 ile nispeten hızlı artışını sürdürdü.

Takipteki alacaklar oranı Temmuz'da artış gösterdi.

26 Temmuz itibarıyla takipteki alacaklar oranı bireysel kredilerde %2,33, ticari kredilerde %1,50 düzeyine yükseldi. Böylece, bu dönemde bankacılık sektörünün takipteki alacaklar oranı %1,69 oldu.

Yabancı para net genel pozisyonu...

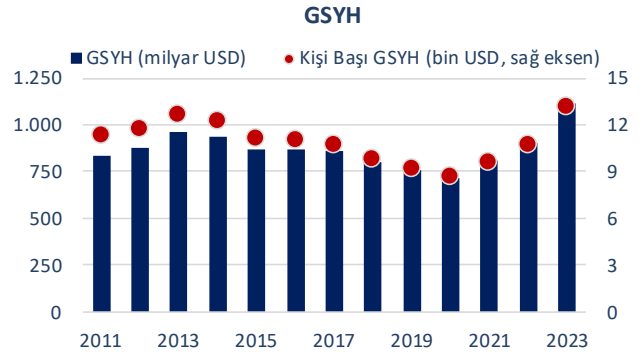
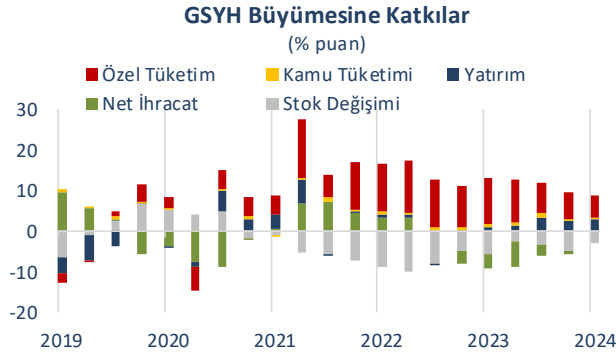
Bankacılık sektörünün 26 Temmuz itibarıyla bilanço içi yabancı para pozisyonu (-)16.853 milyon USD, bilanço dışı yabancı para pozisyonu ise (+)18.657 milyon USD oldu. Böylece, yabancı para net genel pozisyonu (+)1.804 milyon USD seviyesinde gerçekleşti.

Genel Değerlendirme

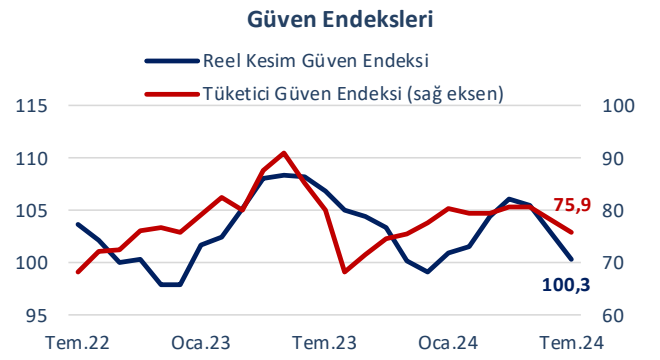
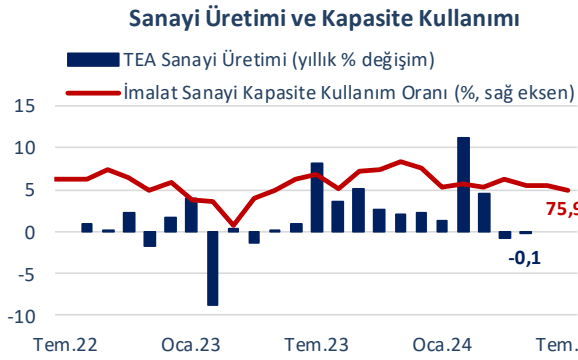
Temmuz ayında yılın ikinci çeyreğine ilişkin açıklanan büyüme verileri, ABD'nin ve Euro Alanı'nın beklentilerin üzerinde performanslar sergilediğine, Çin'de ise iç talepte beklenen toparlanmanın gerçekleşmemesiyle birlikte ekonomik aktivitenin zayıf seyrini sürdürdüğüne işaret etti. Süregelen jeopolitik gerilimlerin yanı sıra hizmet fiyatlarındaki katılık genel olarak enflasyonist risklerin gündemde kalmasına neden olurken, başlıca ekonomiler arasındaki enflasyon ve ekonomik performans farklılıkları merkez bankalarının adımlarının da birbirinden farklılaşmasını beraberinde getiriyor. Fed'in ve ECB'nin faiz oranlarında değişikliğe gitmeyerek beklemeyi tercih ettiği Temmuz ayında, enflasyonun hedeflere ulaştığı İngiltere'de ve deflasyonist risklerin devam ettiği Çin'de merkez bankalarının faiz indirimi gerçekleştirdikleri görüldü. Mart ayında politika faizini uzun zaman sonra pozitif bölgeye çeken Japonya Merkez Bankası'nın ise sıkılaştırıcı adımlarını yeni bir faiz artırımıyla sürdürdüğü takip edildi. Küresel piyasalar yeni aya jeopolitik gerginliklerin yanı sıra ABD'de açıklanan verilerin resesyon endişelerini arttırmasının etkisiyle yüksek bir oynaklıkla başlangıç yaptı. Piyasalarda Fed'in ilki Eylül ayında olmak üzere hızlı bir faiz indirim sürecine gireceği fiyatlanıyor.

Yurt içinde öncü göstergeler, iç talepteki güçlü görünümün ilk çeyreğe kıyasla bir miktar ivme kaybetmekle birlikte ikinci çeyrekte de büyük ölçüde korunmuş olduğuna işaret ediyor. Öte yandan, yılın ikinci yarısında sıkı para politikasının gecikmeli etkilerinin belirginleşmesiyle birlikte iç talepteki yavaşlamanın daha fazla hissedilir olmaya başladığı görülüyor. Temmuz ayında aylık enflasyonun ana eğilimindeki iyileşme kesintiye uğramış olsa da yıllık enflasyonun yüksek baz etkisiyle gerilemeye devam ettiği gözleniyor. Son dönemde artan jeopolitik risklerin ve ABD'de resesyon endişelerinin yurt içinde gerek ekonomik aktivite gerekse enflasyon üzerindeki yansımaları önümüzdeki dönemde yakından takip edilecek.

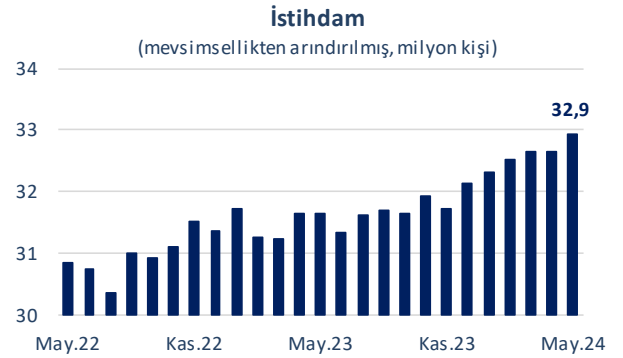
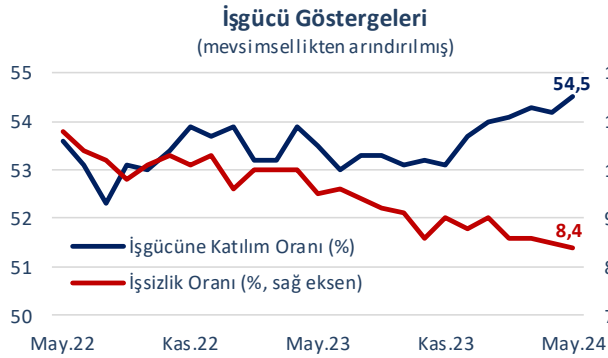
Büyüme

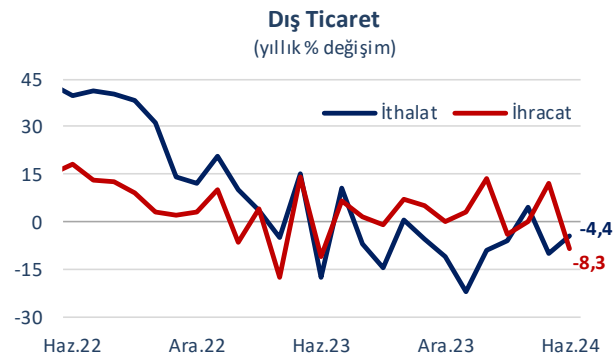
Öncü Göstergeler

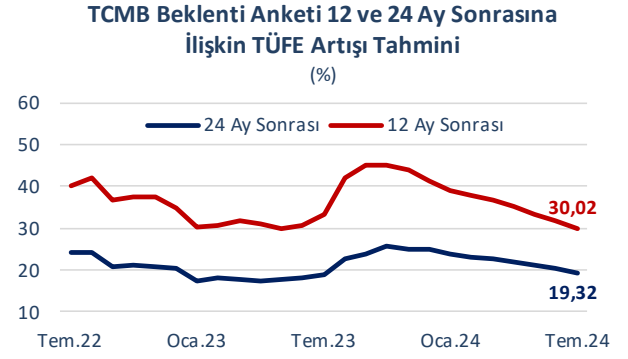
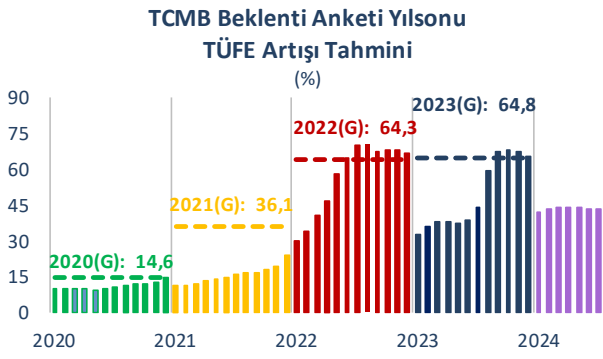
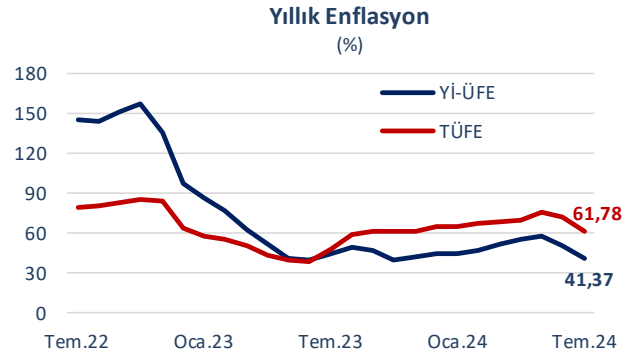
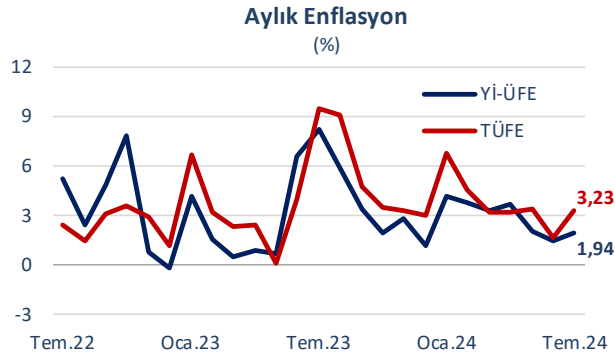
İşgücü Piyasaları

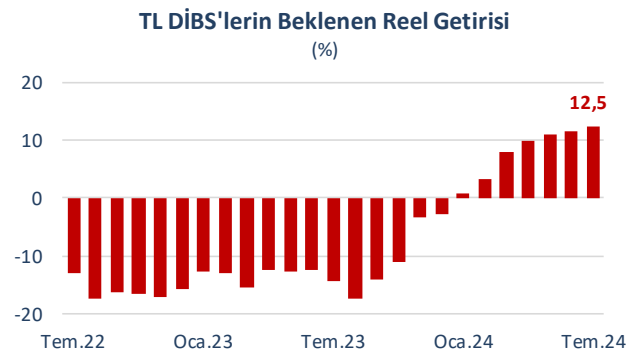
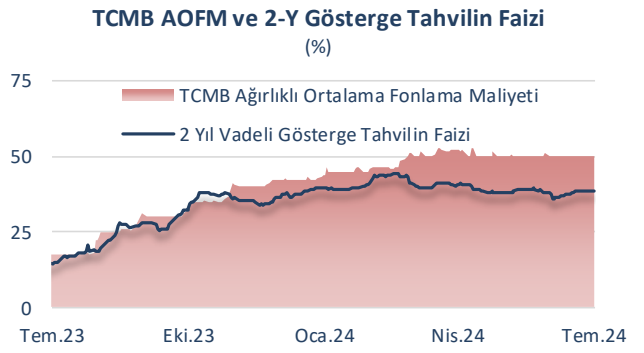
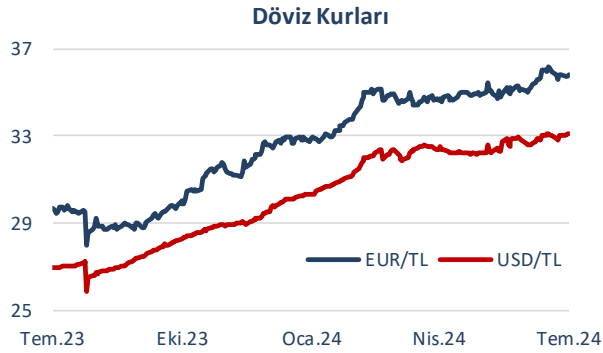
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2019	2020	2021	2022	2023	Ç3-23	Ç4-23	Ç1-24
GSYH (milyar USD)	760	717	808	906	1.119	297	304	286
GSYH (milyar TL)	4.318	5.049	7.256	15.012	26.276	7.697	8.431	8.822
Büyüme Oranı (%)	0,8	1,9	11,4	5,5	4,5	6,1	4,0	5,7
Enflasyon (%)						May.24	Haz.24	Tem.24
TÜFE (yıllık)	11,84	14,60	36,08	64,27	64,77	69,80	75,45	61,78
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	7,36	25,15	79,89	97,72	44,22	55,66	57,68	41,37
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Mar.24	Nis.24	May.24
İşsizlik Oranı (%)	13,4	12,6	11,0	10,3	8,8	8,6	8,5	8,4
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,6	49,1	52,6	53,7	53,6	54,3	54,2	54,5
Döviz Kurları						May.24	Haz.24	Tem.24
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	76,0	61,9	47,6	54,9	55,4	61,54	61,90	
USD/TL	5,95	7,43	13,28	18,72	29,53	32,21	32,78	33,11
EUR/TL	6,68	9,09	15,10	19,98	32,62	34,97	35,14	35,83
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	6,32	8,26	14,19	19,35	31,08	33,59	33,96	34,47
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Nis.24	May.24	Haz.24
İhracat	180,8	169,6	225,2	254,2	255,44	257,9	260,5	258,8
İthalat	210,3	219,5	271,4	363,7	361,76	351,0	347,5	346,4
Dış Ticaret Dengesi	-29,5	-49,9	-46,2	-109,5	-106,3	-93,0	-87,0	-87,6
Karşılama Oranı (%)	86,0	77,3	83,0	69,9	70,6	73,5	75,0	74,7
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Mar.24	Nis.24	May.24
Cari İşlemler Dengesi	15,0	-31,1	-6,4	-45,8	-45,0	-31,4	-31,7	-25,2
Finans Hesabı	5,3	-39,2	-5,4	-22,9	-54,4	-56,3	-52,4	-31,8
Doğrudan Yatırımlar (net)	-6,5	-4,4	-6,4	-8,7	-4,6	-3,7	-3,8	-4,0
Portföy Yatırımları (net)	2,8	9,6	-0,8	13,7	-8,3	-12,5	-15,8	-22,8
Diğer Yatırımlar (net)	2,7	-12,5	-21,5	-40,2	-39,4	-29,6	-26,9	-33,1
Rezerv Varlıklar (net)	6,3	-31,9	23,3	12,3	-2,0	-10,5	-6,0	28,2
Net Hata ve Noksan	-9,7	-8,1	1,1	22,9	-9,2	-24,8	-20,5	-6,4
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	2,0	-4,3	-0,8	-5,1	-4,0	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Nis.24	May.24	Haz.24
Harcamalar	1.000,0	1.203,7	1.603,5	2.942,7	6.585,5	2.924,3	3.712,1	4.578,5
Faiz Harcamaları	99,9	134,0	180,9	310,9	674,6	364,5	475,1	574,4
Faiz Dışı Harcamalar	900,1	1.069,8	1.422,7	2.631,8	5.910,8	2.559,8	3.236,9	4.004,1
Gelirler	875,3	1.028,4	1.402,0	2.800,1	5.210,5	2.233,0	3.240,1	3.831,4
Vergi Gelirleri	673,9	833,3	1.165,0	2.353,4	4.500,9	1.831,8	2.730,2	3.213,4
Bütçe Dengesi	-124,7	-175,3	-201,5	-142,7	-1.375,0	-691,3	-471,9	-747,2
Faiz Dışı Denge	-24,8	-41,3	-20,7	168,2	-700,4	-326,8	3,2	-172,8
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-2,9	-3,5	-2,8	-1,0	-5,2	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Nis.24	May.24	Haz.24
İç Borç Stoku	755,1	1.060,4	1.321,2	1.905,3	3.209,3	3.563,0	3.712,7	3.891,7
Dış Borç Stoku	574,0	752,5	1.426,5	2.127,9	3.527,3	3.930,1	3.929,9	3.992,8
Toplam Borç Stoku	1.329,1	1.812,8	2.747,7	4.033,2	6.736,6	7.493,1	7.642,6	7.884,5

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2019	2020	2021	2022	2023	May.24	Haz.24	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.347	23.550	26.974	28.056	19,1
Krediler	2.656	3.576	4.901	7.581	11.677	13.522	13.852	18,6
TP Krediler	1.642	2.353	2.832	5.110	7.894	8.722	8.918	13,0
Pay (%)	61,8	65,8	57,8	67,4	67,6	64,5	64,4	-
YP Krediler	1.015	1.224	2.069	2.471	3.783	4.800	4.934	30,4
Pay (%)	38,2	34,2	42,2	32,6	32,4	35,5	35,6	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	150,8	152,6	160,1	163,4	191,9	211,1	216,6	12,9
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	5,3	4,1	3,2	2,1	1,6	1,5	1,5	-
Menkul Değerler	660	1.022	1.476	2.370	3.970	4.420	4.588	15,6
PASİF TOPLAMI	4.491	6.106	9.215	14.344	23.550	26.974	28.056	19,1
Mevduat	2.567	3.455	5.303	8.862	14.852	15.921	16.466	10,9
TP Mevduat	1.259	1.546	1.880	4.779	8.897	9.781	10.336	16,2
Pay (%)	49,0	44,7	35,5	53,9	59,9	61,4	62,8	-
YP Mevduat	1.308	1.909	3.423	4.083	5.955	6.140	6.130	2,9
Pay (%)	51,0	55,3	64,5	46,1	40,1	38,6	37,2	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	194	224	310	325	584	770	797	36,5
Bankalara Borçlar	533	658	1.048	1.432	2.384	2.790	3.042	27,6
Repodan Sağlanan Fonlar	154	255	587	540	723	1.603	1.725	138,6
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	492	600	714	1.406	2.153	2.382	2.466	14,5
Net Dönem Kârı/Zararı	49,0	58,5	93,0	431,6	620,5	233,6	314,0	-49,4
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	61,5	70,9	68,0	50,5	44,4			
Krediler/Aktifler	59,1	58,6	53,2	52,8	49,6	50,1	49,4	-
Menkul Kıymet/Aktifler	14,7	16,7	16,0	16,5	16,9	16,4	16,4	-
Mevduat/Pasifler	57,2	56,6	57,5	61,8	63,1	59,0	58,7	-
Krediler/Mevduat	103,5	103,5	92,4	85,5	78,6	84,9	84,1	-
Sermaye Yeterliliği	18,4	18,7	18,4	19,5	19,1	17,0	17,1	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.